

Cerkveni

5. štev.

Maj.

GLASBENIK.

Letnik II.

1879.

Organ Cecilijinega društva v Ljubljani.

„Cerkveni glasbenik“ izhaja po enkrat na mesec in velja za celo leto z muzikalno prilogo vred 2 gold., za ude Cecilijinega društva 1 gold. 50 kr.

Vredništvo in opraviništvo sta v Alojznici.

Razprava liturgičnega vprašanja gledé blagoslova sè sv. rešnjim Telesom.

R. sv. Oče Pij IX. Veliki blaženega spomina so leta 1873. novo Pustet-ovo izdajo Rimskega graduala (zbirke latinskih koralnih spevov pri sv. maši) ¹⁾ živo priporočevaje škofom in vsim, ki jim je skerbeti za sveto glasbo, izrekli svojo priserčno željo, da kakor v družih rečeh zadevajočih liturgijo (Božjo službo), tako naj bi tudi v petji po vsih krajih in škofijah bili edini z Rimsko Cerkvijo. ²⁾ Ravno to željo gojijo tudi sedanji sv. Oče Leon XIII., kakor je „Cerkveni glasbenik“ v št. 1. l. l. naznanil. Slovenci se smemo ponašati, da smo bili ranj. preblagemu Piju IX. sploh prav iz serca vdani in menim, da smo ravno tako tudi sedanjemu sv. Očetu. A dobrim otrokom so želje očetove že povelja, zapovedi, ki jih z veseljem, in kolikor le mogoče natanko spolnujejo. Toraj že zato, da spolnimo želje našega proprejšnjega in zdaj slavno vladajočega najvišjega Pastirja, Kristusovega namestnika, že zato si prizadevajmo bolj in bolj zediniti se sè sv. rimsko katoliško Cerkvijo, kakor v liturgiji sploh, tako tudi v cerkvenem petji. Saj se ravno s tem oklepamo svoje najboljše matere, kar je zlasti današnje dni še posebno potrebno. A kako je priti do te zaželjene edinosti?

Jaz mislim, da zlasti s tem, da primerjamo svoje obredne navade z onimi od Rima predpisanimi, da tako spoznamo, kaj je pravo cerkveno in če si ni nam v teku časa kaj nasprotnega ali napačnega v vajo pripravilo. Sevêda moramo tudi pripravljene biti, reč, ki smo jo za napačno in nepravilno spoznali, žertvovati, ako bi nam bila še tako priljubljena in privajena, ter jo s pravilno zamenjati. ³⁾ Tako bo treba storiti mimo družega z dosedanjo navado blagoslov

¹⁾ Del te zbirke je „Ordinarium missae“, darilo Cecilj. društva v Ljubljani za l. 1878.

²⁾ Besede Pija IX. so: „Hanc ipsam Gradualis Romani editionem Reverendissimis locorum Ordinariis usque omnibus, quibus Musices sacra curae est, magno opere commendamus; eo vel magis, quod sit Nobis maxime in votis, ut cum in ceteris, quae ad sacram Liturgiam pertinent, tum etiam in cantu, una cunctis in locis ac Diocesisibus, eademque ratio servetur, qua Romana utitur Ecclesia“.

³⁾ Da je treba, preden se kaka vkoreninena razvada odpravi ter z drugo zameni, ljudstvo iz prižnice podučiti, razume se tako. Najkrajša in glajša bila bi pač tudi tukaj: edinostno ravnaje duhovnov po kakem pastirskem listu.

z Najsvetejšim deliti med petjem — erga finem hymni. — Oglejmo si toraj pred vsim drugim naše navade pri blagoslovu sè sv. rešnjim Telesom, primerimo jih pravilom Rimskih obrednih knjig in mnogobrojnim tudi nam veljavnim določilom družbe za svete obrede. (S. R. C.)

Pred blagoslovom pri „Tantum ergo“, „Genitori“ in „Sveto“ imamo navado monštranco ali ciborij že v rokah pred sabo — ante faciem — deržati, med tem, ko „Caerem. episcoporum“ veli duhovnu z asistenco Najsvetejšega ponižno moliti, pri besedah „veneremur cernui“ celo globoko se pripogniti. Rituale Romanum in tudi naš Comp. Rit. Rom. zahteva to še pri bolj privatnem neslovesnem blagoslovu, ki se podeli v cerkvi prisedši sè sv. rešnjim Telesom od bolnika: Cum pervenerit ad Ecclesiam, ponit Sacramentum super altare, adorat, deinde etc.

Z Najsvetejšim v rokah pojemo: Tantum ergo — Genitori — Coelesti benedictione. Sveta Cerkev pa dovoljuje le pri eni priliki duhovnu z monštranco v rokah peti, namreč pri procesiji sv. rešnjega Telesa: Dum Sacerdos Sacramentum ante faciem tenens discedit ab altari, Clerus, vel Sacerdos cantare incipit sequentem hymnum: Pange lingua etc. Pri blagoslovu pa to prav odločno zanikava: „In benedicendo populum cum ss. Sacramento Celebraus nihil dicere, cantores et musici nihil quoque canere interim debent ad praescriptum Caeremonialis episcoporum et Ritualis Romani non obstante quacunque contraria consuetudine“. S. R. C. 9. Feb. 1762. In tako še več tacega, kakor bo iz sledečih verstic razvidno. — Od kod vendar toliki navskriž med teorijo in praktiko? Ko vendar na čelu rimskemu in tudi ljubljanskemu obredniku stoji strahoviti izrek Tridentinskega zbora: Sess. VII. Can. XIII. „Si quis dixerit, receptos et approbatos Ecclesiae Catholicae ritus in solemni Sacramentorum administratione adhiberi consuetos, aut contemni, aut sine peccato a Ministris pro libito omitti, aut in novos alios per quemcunque Ecclesiarum Pastorem mutari posse: anathema sit“. Zraven raznih družih vzrokov je gotovo glaven ta, ker nima noben dosedajen naš obrednik posebej popisane obreda za slovesni blagoslov, kateri je vendar pogosto v navadi. V tej zadevi nismo imeli in še nimamo nobenega družega ravnila, kakor ono opombo h koncu procesije na praznik sv. rešnjega Telesa. Pa ta je v prvih ljubljanskih obrednikih od l. 1706 in 1768 še popolnoma Rimskemu enak celo s pristavkom: Hic autem modus benedicendi servetur etiam in aliis Processionibus faciendis cum ss. Sacramento. Obrednik od l. 1808 nima nič ne od procesije ne od blagoslova. Najnovejši od l. 1844 pa ima procesijo popisano in tudi konečni blagoslov, toda nepravilno v nasprotji z Rimskim ritualom, in zato menda brez one opombe: Hic modus etc. Ta napačen obred pa smo dobili nedvomljivo najpred v navado, potem pa še celo v „Compendium Rit. Rom.“ vsled tesne zveze z Nemci, kakor je znati iz predgovora ranj. našega škofa Antona Alojzija. Dokler smo bili z Oglejem v neposredni zvezi, imeli smo tudi še čisto Rimske obrede, kakor jih imajo — vsaj gledé blagoslova — še dandanes okoličani nekdanjega Oglejskega patrijarhata, namreč Goričani, Terzačani in Istrijani, še celo oni sè slovanskim liturgičnem jezikom. Poterjen sem tim bolj v tem mnenji, da so se nam nepravilnosti zastran blagoslova iz Nemškega vrinile, ko berem, da imajo ondi ravno tako in še bolj počene obrede. Ne da bi hotel

s tem z onimi potegniti, ki pravijo: Kaj pa je iz Nemškega še prišlo dobrega k nam? Vsak pameten mora priznati, da imamo od njih mnogo dobrega, se vé da tudi marsikaj napačnega, in to zlasti gledé svetih obredov in cerkvene glasbe. Toda ako so jih naši predniki posnemali v napakah, zgledujmo se mi nad njihovim popoljšanjem. Koliko si prizadevajo in koliko so že tudi dosegli za zboljšanje in povzdigo cerkvene glasbe, brati je v dvanajsterih letnikih Dr. Witt-ovih listov: „Musica sacra“ in „Fliegende Blätter“ in v drugih listih in knjigah enake verste. Ravno tako se pa tudi v obrednih zadevah Rimu vedno bolj bližajo. (Gl. Amberger Pastoraltheologie.) Ravno vprašanje zastran blagoslova sè sv. rešnjim Telesom je v preteklem letu več nemških listov pretresovalo. Le enega naj navedem. „Augsburger Pastoralblatt“ obravnava ono vprašanje v št. 26. p. 1. tako-le: „Ne da bi bili zoper vse stare, hvalevredne navade, razširjene po škofiji, a to je nedvomljivo, da z besedami: ‚To je pri nas že stara navada, zagovarja se mnogokrat očitna, celo napačna razvada, ki se ne da nikakor opravičiti. Ne bili bi v zadregi enacih zgledov navesti in znabiti še pridemo s priložnostjo na eno in drugo, ker tudi v liturgiji velja: ‚Tollatur abusus‘ (proč z razvado) in temu načelu k veljavi pripomoči, mora nam biti sveta dolžnost. To pot omenimo samo eno razvado, ki se še dandanes nahaja tu in tam (vemo kaj govorimo) ne le po vaseh, ampak celo po mestih, ki bi imela biti vsi škofiji zgled liturgične natančnosti, razvada ‚gledé blagoslova z Najsvetejšim‘. V mislih imamo ono navado, da duhoven tisti trenutek z Najsvetejšim blagoslov daje, ko se na koru pojo besede ‚sit et benedictio‘ in tako se ne počaka do skončanega petja. Stara navada naj bi to ravnanje opravičila?! Pač je res, da so tako ravnali v nekterih cerkvah zlasti na Francoskem, že pred dvema stoletjema; zanesla se je bila kmalu tudi na Nemško in odtod še drugam — tudi na Slovensko. Da je tedaj to že precej stara navada, se ne more tajiti. Je-li pa tudi pametna in hvalevredna, ali vsaj taka, da bi se moglo ž njo poterpeti? To so bili poprašali že pred dve sto leti v Rimu družbo za sv. obrede, ki ima najvišo oblast soditi v obrednih zadevah, vravnati vnanjo Božjo službo in odpravljati iz nje razvade in napake i. d. Ta družba pa je odgovorila že takrat, 5. febr. 1639., da naj se blagoslovi po skončani pesmi, ne pa pri besedah ‚sit et benedictio‘. Ad dubium: Quando sit danda benedictio cum ss. Sacramento, an in fine hymni ‚Pange lingua‘, an quando pervenit ad versiculum ‚sit et benedictio‘? S. R. C. respondit: In fine hymni. (Mühlbauer Decreta auth. I. pg. 166 in 864.) Pozneje se je večkrat v tej zadevi vprašalo. Tako l. 1835, ali bi se smela obderžati navada pri besedah ‚sit et benedictio‘ dajati blagoslov z monštranco. Odgovor kongregacije 23. maja 1835 je bil zanikaven (Mühlbauer pg. 167). Pa poreče kdo: Okoliščine raznih škofij so različne in iz teh določeb se še ne da dokazati, da bi se morala ta navada po vsih škofijah odpraviti. Ta ugovor bi ne bil brez pomena, ako bi navada, o kateri tukaj govorimo, bila pametna in hvalevredna, in ne že sama na sebi tako omahljiva in neopravičena, da jo sloveči učenjaki zovejo naravnost „skazo“ in celo „error crassus“ — veliko napako.

(Dalje prihodnjič.)

Kak vpliv ima cerkvena glasba — dobra in slaba — na verno ljudstvo?

(Dalje.)

Naj navedem tu le nekatere slučaje.

Bil sem pri otvorjenji vseučilišča v Zagrebu, bil tudi pri slovesni maši, ki se je bila v ta namen napravila v lepi zagrebški katedrali. Na koru je bilo lepo število pevcev in pevk, menim, da večji del iz gledišča. Pelo in godlo se je šumno, umetnostno doveršeno, sicer pak čisto posvetno — bil je baš koncert v cerkvi. In kako je bilo obnašanje občinstva? Nisem videl še kmalu kje tako nevrednega vedenja v cerkvi. Vse je zijalo le na kor, vse se pogovarjalo le o pevcih in pevkah in to skoraj na glas; nihče skoraj pa se ni zmenil za altar in za najsv. daritev. Za istino, vedenje navzočega občinstva ni bilo boljše nego v operi ali gledišči, à bilo je mnogo spodtikljiivejše zato, ker je bilo ravno v cerkvi. Ni me terpelo dolgo v cerkvi, moral sem ven, à mislil sem že tadaj, ko vendar na meni ni še bilo ni pičice cecilijanizma: „abominatio desolationis in loco sancto!“ In kdo je bil tega kriv? Posvetna, lascivna glasba in nikdo drugi ne. Naj bi bila glasba resnejša in veličastnejša, s kratka: cerkvena, pa bi bilo tudi obnašanje pričujočih nehoté drugačno. — Pa tu še drugi slučaj. Bil sem lani na Male Gospojnice dan v Padovi. Od zutraj rano pa do 10. ure so se služile svojpot sv. maše v prekrasni kapeli sv. Antona; tudi jaz sem imel srečo tukaj maševati. Pri vsaki maši je bilo obilno ljudstva iz mesta in iz kmetov pričujočega, med vsako mašo se je po zavživanji delilo sv. obhajilo po četertinko do pol ure, obnašanje ljudi je bilo spodbudno, da ne rečem, izgledno, vse je bilo mirno in tiho, vse v pobožnost kar zatopljeno. Čudé sem si moral obstati, da je tu obnašanje lepše, nego celó po Kranjskem, kjer je vendar, kakor vsakdo mora priznati, še pravi kerščanski duh domá. Ob 10. pa, kakor sem bil v zakristiji zvedel, imela je biti slovesna velika maša. Da me je zvedavost gnala k njej, to si je lahko misliti. Bil sem v resnici jako radoveden, kaka je laška inštrumentalna glasba v cerkvi: — da se koral jako slabo in popačeno poje, o tem sem imel prilike dovolj prepričati se vže v Benedkah. Pa čujte! Ko pridem v cerkev, pela se je gloriya, à pela brez konca in kraja, pela, kdo bo hotel verjeti? blizo 3 četerti ure, — in pa kako pela! Pevovodja prišel je večkrat takó v ogenj, da je kar odletoval in bil s palčico, da je odmevalo daleč okrog po širnih prostorih lepe cerkve; tresljajoči „soli“ s šumečimi „tutti“ so se svojpot verstili, vmes pa so bučali inštrumenti in škripale orglje, — drugače ne morem reči, kajti kaj tako slabega se še pri nas ne sliši lahko in znano je, da so orglje po Laškem večjidel jako slabe — s kratka: bil je to prav laški koncert v cerkvi, pa pač tudi sterpljiv le za laška ušesa. Po tem pa je bilo tudi vedenje občinstva, ki ni bilo navzoče v tolikem številu, kakor bi bil tak praznik pričakoval. Kolik kontrast mimo zutraj! Tu ni bilo videti skoraj nikogar, ki bi bil molil. Stari in mladi gizdalini so skazovaje se stopicali po veličastnih prostorih zalega sve-tišča gori in doli ali pa leno naslanjali se na zid in klopi; cele gruče vojakov je v enomer prihajalo in odhajalo, na pol glasno med seboj pomenkujoč se,

kar pri toliki halabuki nikogar veliko ni motilo: le nekateri pobožnejši, ki so vsakako zarad službe Božje v cerkev prišli, sedeli so v stoléh ter poslušali s čudovito poterpežljivostjo to meni — naravnost rečem — nesterpljivo muziciranje. Ostal sem s silo in velikim premagovanjem le še toliko časa v cerkvi, da sem čul list in evangelije peti; pa tudi tu sem se prepričal, da na Laškem vse po svoje pojó, in to jako čudno — ne vem, ali imajo v tem obziru posebne privilegije za-se ali kaj-li. Pobrisal sem jo potem — hitreje, ko mogoče — iz cerkve, toda vse žive dni mi ostane v spominu ta hrupni padovanski cerkveni koncert. Evo zlodéjnega vpliva, ki ga ima nevredna posvetna glasba na verno občinstvo, ne omenjati tega, da privablja tudi vsakojake derhali v cerkev, ki pride tu sem le za kratek čas, ter s svojim nemarnim vedenjem druge le žali in pohušuje.

Komur pa še to nĩ dovelj, pozovem mu v spomin le še oni škandal, ki se je godil, malo da ne, pred letom dni v avguštinski cerkvi v Beču, — škandal, o katerem so javno poročali listi, vsaj katoliški. — Sloveča gledališčna pevinja Wilt hotela je, slovo dávši gledišču, zadnjipot še producirati se v cerkvi, ker je menda, predno je bila gledališčno karijero nastopila, tudi cerkvena pevka bila. Produkcija ta se je, kakor je to v Beču pri nekaterih cerkvah še vedno razvada, po listih javno anoncirala (razglasila). In čujte! Dasi so cerkve beške večinoma še preprostorne in, ako jih nekaj malo izvzamemo, večidel prazne, bila je v avguštinski cerkvi tadaj tolika gnječa in tolik preriv, da se je v prevelikem pritisku več oseb močno poškodovalo, kaka dvo- ali trojico pa celo do dobrega — to je: do smerti — pretisnilo. In kako občinstvo je to bilo? No, jako raznobojno! Časnikarski raporterji, ki so, kakor znani, največ Abrahamovega rodu, mestni gizdalini in postopači, katerih pri nobeni zabavi manjkati ne sme, in ki zmiraj hočejo imeti svojo „hetz“, pevkini častivci in občudovalci, in sploh ona nezbožna derhal, ki o takih prilikah altarju herbet kaže nesramno na kor zija, glasno svoje neslane opazke dela in se sploh tako pobalinsko zavede, kot da bi v kakem javnem prostorišči, n. pr. v gledišči, operi ali koncertu, bila. Ali se ne pravi to službo Božjo onečastovati in cerkev samo oskrunjati? Prav iz serca nam je o priliki omenjenega škandala nekdo rekel v „Vat.“, da v cerkvi, ki se je na tak način profanovala, ne smela bi služba Božja opravljati, dokler se ni na novo posvetila. Pristavim tu le še, da vse to se je godilo v sv. resnem postnem času, ko cerkev razen na nedeljo „Laetare“ celo orgljam molčati ukazuje, in le samo petje pri službi Božji pripušča. Takim nedostojnostim je samo sl. nadškofijstvo dunajsko oporekati primorano bilo, in prepovedalo je zanaprej vse enake škandalozne koncerte v dunajskih cerkvah. O tej priliki je pa tudi J. Böhm, vodja cecilijinega društva v Beču, preizversten ter za cerkveno glasbo ves vnet mož, ki izdaje sedaj glasbeni list pod naslovom: „Wiener Blätter für katholische Kirchen-Musik“, govoril v javnem govoru te-le spomina vredne besede o cerkveni glasbi sploh, ter o stanji cerkvene glasbe v Beču posebej: „Cerkvena katoliška glasba je ona, ki se docela z liturgijo vjema. Sv. skrivnost (sv. maša) zahteva sveto godbo, godbo, ki ne išče ustrezati počutnemu občinstvu, godbo, ki je zložna, ki je edina z altarjem. Sedaj pa je v mnogih cerkvah (beških namreč) takó, kakor da bi bil altar zavoljo kora in ne kor zavoljo altarja. Stan katoliške

glasbe v nekaterih cerkvah nam je živa priča, kam se zajde, ako se cerkvene do-
ločbe zanemarjajo ali celo popolnem prezirajo.“ Tako govori ta izversten, cerkven
mož, kot neduhoven o cerkveni glasbi v obče s posebnim obzirom na ža-
lostni stan cerkvene glasbe po nekaterih cerkvah dunajskih, kjer se še vedno
oholo šopiri ona nevedna glasba, ki kot grenek sad publega jožefinizma hoče
biti sama sebi namen, in zahteva, da bi njej služil altar, ne pa ona altarju.

(Dalje prihodnjič.)

D o p i s i.

Iz Novomesta, 25. apr. Najbolj pomenljivi obredi se verše veliki teden po ka-
toliških cerkvah. Obhaja se namreč spomin trpljenja in smerti našega Gospoda in izveli-
čarja Jezusa Kristusa. Cvetno nedeljo se vernikom pred oči postavi veličasten prihod
Gospodov v Jeruzalem. Ljudstvo mu je klicalo: Hosana Sinu Davidovemu! a kmalo potem:
Križaj ga, križaj ga! Med mašo se nekako dramatično predstavlja trpljenje Kristusovo.
Mašnik, dijakon in subdijakon (kor) menjavajo s pomenljivimi spevi pasijona. Orglje so
tihe, križi in podobe zakriti, povsod spokorna, vijolčasta barva. Te okoliščine, rekel bi,
tirjajo tudi na koru primerno petje. In meni se zdi, da ga ni liturgiji primernejšega petja
od koral. Zatoraj se je pelo pri nas to nedeljo in med tednom skoro izključljivo koralno
brez orgelj. Reklo se bo, da je to preenakomerno; vendar, če se skerbi za varijacijo
med solo, duo in kor, kar je zlasti pri koralu prakticirati, nikakor ni dolgočasno.

Kako mila je zopet služba božja na veliki četrtek! Človek se zamisli v oni čas,
ko je Jezus zadnjikrat sè svojimi učenci sedel pri večerji, pri kateri je postavil zakrament
sv. Telesa v spomin svoje brezmerne ljubezni do nas. Ta dan se sicer sv. maša z vso
slovesnostjo obhaja, vendar pojenjuje slovesnost z razdiranjem altarjev. — V petek obleče
sv. Cerkev obleko žalosti. Po cerkvah je temno; duhovniki prišedši k altarju leže na
obrazih v znamenje velike žalosti nad smertjo Jezusovo. Najbolj pretresljivo pa je odkritje
sv. križa in adoracija. Med tem smo peli koralne impropria, in naj reče kdo, kar hoče —
čul sem tudi že Vittorijeve — nad koralnimi jih ni, kar zadeva globoko čutje in cerkveno
originalnost enoglasne, koralne kompozicije. — Na večer istega dne se je pelo v možkem
zboru: Miserere od Palestrine; Žalostna mati, H. Sattner; Očitanje, Ant. Foerster
in De profundis, Dr. C. Proske. Pele so se vse točke tako dobro, da je bil med ob-
činstvom čuti glas: Kaj tacega bi ne bili pričakovali. Med vsemi pa se je odlikoval
Proskejev: De profundis, neizrekljivo resna glasba, ki zahteva pa tudi skerbno priprav-
ljanje, česar ni manjkalo. Vdeležencem cecilj. zbora v Gradcu je gotovo še v spominu.
Zadnji akordi človeka kar omamijo. Kaj pa to skladbo tolikanj zaljša? Oni duhoviti
piano jo krasi, tisti piano, ki je znak pravega cecilijanskega petja. Forte je redek, a
takrat mora biti olikano krepak. — Očitanje dela gosp. Foersterju vso čast. To ni na-
vaden „Liedertafel-Styl“, ampak premišljena, besedam primerna skladba. Sploh se imam
za ta večer zahvaliti požertvovalnosti nekterih gospodov iz mesta (o počitnicah mi manjka
dijakov), katerim naj bo tû izrečena preserčna zahvala.

V nedeljo, ko se javlja po vsem katoliškem svetu veselje in hvaležnost za nebeško
odrešenje, ki je po Gospodovem vstajenji zadobilo krono, peli smo Singenberger-jevo
triglasno mašo in honorem S. Stanislai za možke. Ker sem hvalil, ne smem zamočati, da
se nam Credo ni popolnem posrečil; pa saj veste, da pri tolikem petji, kakor je iste dni,
človek ne more vsemu kaj. — Znano vam je, da se pri nas skoro povsod poje velikonočni
Ite v 14. tonu (c h c d). Kor vendar ne sme posnemati napake, ampak ima peti De o
gratias v 8. tonu (g f g a), kakor je v misalu; toda potem ni soglasja. Zatoraj kličem:
Quousque tandem!

Dobro vem, da pri vas v Ljubljani so bili veliko obširniši in zanimivši programi; saj se z vami tudi ne merimo. Vendar sem vam to zapisal v znamenje, da še živimo ceciljanci, žalibog! da osamljeni na obširni Dolenjski. — Z veseljem beremo, da se tu in tam vname iskrica cecilijanstva. Sovražnik bi jo rad vgasnil, a hvala Bogu, previsoka je ideja cerkvene glasbe. Crescat!

S.

Iz Dolenjskega, 27. marc. Rad prebiram „Cerkv. glasbenik“, ker sem za idejo, katero razširja, že dolgo časa vnet, čeravno glasbeno nisem izobražen. Res, zadnji čas je bil, da se je v središči naše škofije rodila „Cecil. družba“ in začela truditi se za povzdigo cerkvene glasbe. Mnogi gosp. župniki in organisti so že kaj malo menili se za dostojnost cerkvenega petja in orgljanja. Smel je — vsaj v sili — vsaki organist, ki je le količkaj znal taste pritiskati in kruliti, svoje muzikalne vednosti pri božji službi kazati in tako služiti si svojo biro. Kaj je bilo mar mu, ako se ni ravnal po liturgičnih pravilih, da je le napačnemu okusu duhovnjakov vstrezal. Zato smo pa v cerkvah poslušali glasbo, ki je poštenim bolj serditost, kakor pobožnost vzbujala, vse pa spominjala veselice na plesiščih. Celó strežjeji pri sv. maši so včasih med „polko“ ali „maršem“ takt bili z nogami. Tako se je godilo na kmetih marsikje in se žalibog še godi!

Vaš list je začel buditi nas — mlade in stare, duhovne in druge ter v spomin klicati nam liturgična pravila, mnogokrat prederzno z nogami teptana. Ali vkljub neutrudljivemu prizadevanju gospodov „Cecilj. družbe“ se bo prenovljenje cerkvene glasbe težko in počasu vpeljalo na kmetih. Kajti nekteri naši organisti nimajo veselja do spodobnega cerkvenega petja in drugim se stodi trud, ki bi jim ga prizadevalo „novo“ petje v cerkvenem duhu, in le rajši sebi in spridenemu okusu služijo pri božji službi, kakor pa Bogu in katoliški cerkvi. Pri tem so pa gosp. župniki, katerim je izročena skrb, da se božja služba v cerkvi vrši po liturgičnih pravilih, premerzli in premalo energični in terpijo kako nedostojnost v cerkvi zavoljo ljubéga miru. Ako se na to kaplan postavi in prederzne kazati svojemu župniku napačnosti pri božji službi in povdarjati to ali ono liturg. pravilo, razdraži seršene in za hvalevredno svojo vnemo čuje malo prevzetne besede iz ust župnikovih: „Stari se od mladih ne bomo učili“. Zato se nam ni treba čuditi, da tudi pravila prezirajo, ktera so vsako leto na prvih straneh cerkvene pratike tiskana, in je v vsaki fari kak drugi „ordo cultus divini“, različen od knezoškofjskega, tako da še priprosti kmetje govorijo: „Kolikor fajmoštrov, toliko bogov“.

Naj bi kmalo Vaš list dosegel toliko vspeha med nami, da bi vsi, stari in mladi, župniki in kaplani pridno učili se liturg. pravil ter jih vestno spolnovali.

Naše priloge.

Današnja majnikova priloga „Cerkv. glasbenika“ prinese tri Marijine pesmi; melodija št. 14. je vzeta iz one zbirke starih slovenskih pesni, ki smo jih že lani v I. listu omenili. Ker stari tekst ni več za rabo, naredil in podložil se je nov.

Razne reči.

— O velikonočnih praznikih poroča „Slovenec“ v št. 42. med drugim tudi to: „Omenjena bodi še neka nespodobnost, ki se je zgodila pri šenklavški procesiji. Ljubljanska mestna godba je namreč igrala ravno na glavnem tergu neko melodijo iz gledišča, katera ima tekst: „Wer alte Jungfern verführt, — wird arretirt“. Res je nedolžnemu vse nedolžno, ali tu je vprašanje: Je-li taka melodija, katere tekst že iz gledišča skoro vsak vé, spodobna za tak spreved, kakor je procesija o vstajenji, za katero gré toliko njeznegega ženstva in mlade deklice v beli obleki svetijo. Slišati je bilo zavoljo tega res veliko nevoljnih

glasov in še zdaj se ta nevolja ni polegla“. — Ne vemo, čegava krivda je v tem slučaju večja, ali najetih piskačev, ki s takimi in enakimi nespodobnostmi pri najveličastnejšem cerkv. opravilu čast božjo in vzvišena velikonočna čutila vernikov žalijo, ali onih, ki jih najemajo ter bi po svojem poklicu imeli skerbeti za vrednost službe božje. Slišali smo, da so bili gg. bogoslovci pevci pripravljani pri omenjeni procesiji peti evharistične himne, kar bi bilo edino pravo; a morali so molčati, kakor lani, ker jim je „banda“ glas prestrigla. Res žalostno, da se tako očitno prezira dostojnost svetih obredov ter na glavo postavlja cerkveni duh!

— „Kirchenchor-a“ zadnji list ima med novicami tudi sledečo: „Do kolike budalosti človek zaide, ako se pri glasbi v cerkvi ravna le po svoji lastni volji ter prezira cerkvena določila, naj pokaže ta vzgled: V neki cerkvi (na Predarliskem) pela se je pri čerjni maši pesem: „Das ist der Tag des Herrn“. Kdor more to razumeti, naj razume“. — Nam se to prav nič čudno ne zdi; saj smo isto pesem (ki se pač dobro podá v prosti naravi n. pr. pri kakem izletu telovadnega društva, za cerkev pa nikakor in nikoli ne), slišali predlanskem tudi v Ljubljani in sicer na binškoštno nedeljo za offertorium pri slovesni maši.

— Nadškof solnograški in škof v Rottenburg-u sta razposlala med duhovnike svojih škofij okrožnico, v kateri živo priporočata (da ne rečemo, ukazujeta) ustanovitev in razširjenje Cecilij. društev po posameznih župnijah. Solnograški nadškof tudi zahteva od svojih duh. pastirjev, da mu vsako leto poročajo o obstanku in napredku imenovane družbe.

Oglasnik.

14 Marjinih pesmi za majnik. Besede, poterjene od vis. častitega knezoškofijstva, vglasbil Ant. Foerster.

Te pesmice so po vsebini in po značaji jako raznolične, prav tako, kakor so cvetice, ki jih meseca majnika pokladamo na Marijine altarje, razne po barvi in vonjavi. — Ako bi se pa le komu morda zdele nekoliko preprosto zložene, naj pomisli, da so namenjene za šmarnice, ki ne spadajo k liturgiji, marveč imajo značaj bolj privatne ali ljudske pobožnosti, ki se tako lahko opravlja doma, kakor v cerkvi. Tako naj vsakdo te pesmice (zložene v najložjem stilu za 2, 3 in 4 glasove z orgljami) soditi blagovoli. Mi pa želimo, da bi one poromale po vsi slov. deželi ter povzdigovalle čast in slavo Marije Device, kraljice majnikov. — Dobivajo se pri skladatelji in pri Giontini-ju po 40 kr.

J. C. Aiblinger: 40 Marienlieder, tekst zložil G. Görres (Cotta-Stuttgart). Dobijo se pri Bamberg-u v Ljubljani. Vsih zvezkov je 8, katerih vsak ima po 5 števil; le 4. zv. obsega 4, 6. zv. pa 6 števil. Glasovi vsih 8 zvezkov veljajo 6 mark; posamezni glas vsake pesmi pa 6 vinarjev. Mnogo tekstov je že poslovenjenih, zato priporočamo te v bolj modernem slogu zložene pesmi; za cerkev pa posebej dvoglasne št.: 2, 3, 14, 19, 37, triglasne št.: 4, 6, 10, 16, 17, 22, 23, 27, 28, 29, 34 in 4glasno št. 40, „Salve Regina“ za 2 soprana in 2 alta. Spremljevanje je za orglje ali (in to večji del) za glasovir uredjeno. Zato je treba sem ter tje gledati na razloček, kje naj se pesem poje, ali v cerkvi, ali v šoli in doma.

Pri R. Milicu se dobi lep **papir za note** (partiture in glase) v veliki osmerki troje sorte, s 6, 9 in 10 čertami na eni strani. Papir je terden, čerte ostro tiskane. Pola velja 3 kr. Naj bodi priporočen vsem, ki morajo prepisovati note.

Pridana je listu 5. števil. prilog.

Odgovorni vrednik lista **Janez Gnjezda.** — Odgovorni vrednik muzik. priloge **Anton Foerster.**
Zalaga Cecilijino društvo. — Tiska R. Milic.